

KALAUZ

AZ EMBERBARÁTI OKTATÁS ÉS NEVELÉS TERÉN. HAVI FOLYÓIRAT.

A testi és szellemi fogyatkozásban szenvedőket gyámolító országos egyesület hivatalos közlönye.

A lap 1—3—5—7—9 számait

az egyesület tagjai tagsági díjuk fejében kapják.

Megjelenik július és augusztus kivételével minden hó utolsó napján.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:	Felelős szerkesztő és kiadó:	HIRDETÉSEK ÁRA:
Egész évre . . . 2 frt 50 kr.	Scherer István	Soronként 15 kr.
Egyes szám ára . . . 25 kr.	Budapest, VIII., Sándor-utca 38.	Bélyegilleték 30 kr.

TARTALOM: Egyesületi közlemények — Siketnémák bálja. — A legújabb találmány. — Külföldi szemle. — Vegyesek.

Egyesületi közlemények.

A jelen évben megkezdett működés mindinkább ki-domborodik s láthatóvá válik az az irány, melyet egye-sületünk követ s a jövőre nézve követni akar. A szak-osztályok teljes erővel kezdték meg a nem könnyű feladatok egész sorát megvalósítani s ha a pénzügyi eredménye a megindítandó országos gyűjtésnek csak némi részben is kielégítő lesz, úgy már a legközelebbi jövő néhány új intézmény létesülését fogja felmutathatni.

Nagyon nehéz ma még hazánkban e szerencsétlenek sorsának javítását előmozdítani. Annyi a teendő akár a tanítás, akár a foglalkoztatás tekintetében kívánjunk is segítőleg és fejlesztőleg közbelépni, hogy nagyobb áldozatkészség és pedig különösen anyagi áldozatkészség nélkül alig érhetünk el számbavehető eredményeket.

És éppen ez teszi indokolttá azt, hogy szakosztályaink mindegyike egyelőre a pénzügyileg könnyebben kivihető módozatok felé fordította figyelmét.

Eltekintve a siketnémák számára létesített Asylumtól, a vakok ügyével foglalkozó szakosztály az ipar üzénél

Tagilletmény.

kiván segítséget nyújtani a szerencsétlen vaknak, hogy a mindennapi betevő falat biztosítva legyen számára; a hülyék ügyével foglalkozó szakosztály pedig a munka üzése által kíván szórakozást nyújtani az elborult elméjűeknek.

Mindakettő arra számít, hogy pénzügyileg kevésbé terheli meg az egyesületet, hanem a munkák értékesítése útján befolyó természetes haszonból, illetőleg a hülyéknél a gazdagabb családok által fizetendő mérsékelt tartásdíjból, fedezi a kiadások egy részét, mindaddig, a míg az állam és a hatóságok támogatásával s egyesek áldozatkészségéből ez intézmények megerősödhetnek.

A létesítés költségei remélhetőleg kikerülnek az egyesület rendes bevételeiből s a fenntartási költségek pótlására szolgálnak a gyűjtésből befolyó összegek.

Az egyesület már rövid fennállása óta is szép eredményeket ért el az emberbaráti oktatás terén s bár főgondját a szegények segélyezése képezte, már eddig is szép tőkét gyűjtött, mely elegendő arra, hogy megvesse vele nagyobb alkotások alapját. A kormány és hatóságok jóakaratu támogatása, a tagok áldozatkészsége és buzgalma kezességül szolgál arra, hogy az alapból kiemelkedő épület nemcsak czélszerű, hanem tetszetős és kényelmes is lesz.

Egyesületünk igazgató-bizottsága f. hó 26-án tartotta meg gyűlését a tagok élénk érdeklődése mellett. Résztvettek a gyűlésen: Rakovszky István elnök úr Ő Nagyméltósága elnökleite alatt Hampel Józsefné, Benitzky Lajos, Neuschloss Marcel szakosztályi elnökök: Müller Mórné, Falk Zsigmond, Dr. Grosz Emil, György Aladár, Klimes Gyula, Dr. Mandello Károly, Dr. Szenes Zsigmond bizottsági tagok; Scherer István titkár, Mihálik Lajos jegyző. Távol maradásukat kimentették: Hollán Ernőné és Kléh István szakosztályi elnökök.

Titkár bejelenti, hogy Lovag Falk Zsigmond, Sváb Károly és Grötschl Imre a választmányi, illetőleg ig. bizottsági tagságot elfogadják. Öröndetes tudomásul vétetett.

Jelenti, hogy a földművelésügyi m. kir. ministerium az Asylum számára 20 km. tűzifát engedélyezett. Hálás köszönetet fejezi ki az ig. bizottság ezen nagylelkű adományért.

A pénzintézetekhez kérvény intéztetett segélyezés tárgyában. Ezideig az osztrák magyar bank 20 frtot, az angol osztrák bank 10 frtot, a hungária műtrágya és kénsav gyár 10 frtot adományozott. Hálás köszönettel vétetik tudomásul.

Az első hazai takarékpénztár folyószámla kivonata, mely

szerint egyesületünknek 1897. decz 31-én 7062 frt követelése volt — kiadatott fölülvizsgálásra a számvizsgálóknak.

Az Egyetértés siketnémák társasköre a január hó 29-én tartandó táncmulatság tiszta jövedelmének felerészét felajánlotta az Asylum javára. — Tudomásul szolgál.

A póstaigazgatóság értesítése, hogy frankojegy adományozása iránti kérelmünket a kereskedelmi ministerium az alap megterhelése miatt nem teljesíthette, — tudomásul vétetik s a kérvény megújítása határoztatik el.

A siketnémák ügyével foglalkozó szakosztály részéről titkár jelentést tesz az 1897. évi december hó 22-én tartott karácsonyfa ünnepély lefolyásáról s a begyűlt természetbeni és pénzbeli adományokról s kiadásokról. Pénzbelileg befolyt 213 frt 84 kr. — Tudomásul vétetik. A gyűjtések körül kifejtett buzgalomért Hollán Ernőné, özv. Herich Károlyné, Müller Mórné, Böhm József, Hajnal Adolf tagoknak köszönet nyilvánított. A szakosztály megbízott, hogy az adakozóknak az egyesület köszönetét nyilvánítsa.

Az Asylumba újabb időben behozott házi kezelés, tudomásul vétetett.

Az Asylumnak alkalmas bérházba való elhelyezése ügyében szükséges intézkedésekre a szakosztály hatalmaztatott fel.

Az Asylum orvosi felügyeletére és az orvosi teendők el látására Dr. Grosz Emil és Dr. Korányi Sándor bizottsági tagoknak önkéntes ajánlkozása hálás köszönettel vétetik tudomásul.

A vakok ügyével foglalkozó szakosztály részéről Mihalik Lajos jegyző terjeszti be jelentését. A szakosztály új intézetek initiálása mellett legközelebb megvalósítandónak tartja a vakok ipari foglalkoztatásának elősegítését s e célból tervbe vétetett a családtalan vakok részére menhely felállítása s az esetleg kitelepítetteknek munka közvetítése s illetőleg a munkák értékesítése. A befektetés költsége a vakok által készített perzso lyek jövedelméből fedezhető lenne. A jelentés tudomásul vétetett. A már foglalkozó vakok ipartermékeinek értékesíthetése céljából a termékek árjegyzéke a Kalauzban közzétetni határoztatott azon kérelemmel, hogy az egyesületi tagok ily irányú szükségleteiket e műhelyből szerezzék be.

A hülyék ügyével foglalkozó szakosztály részéről titkár tesz jelentést. A szakosztály „hülyék menhelyét“ kíván létesíteni, mely célból a belügyministerium 2000 frtot vett fel a jelen évi költségvetésbe s a székesfőváros is megígérte támogatását. A szükséges területet a földmivelésügyi ministertől kérte a szakosztály. Tudomásul vétetett.

Neumann József bélyegző ügynök hülye fia taníttatási költségeihez a szakosztály javaslatára 50 frt egyszersmindenkori segély szavaztatott meg.

A szakosztályok elnökei és jegyzőinek az eddigi buzgó

működésért, jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki az ig. bizottság.

Az országos gyűjtés engedélye ez ideig még nem érkezett le, mert a gyűjtő ívek szövegét kellett beterjeszteni pótlólag. Tudomásul vétetett. A gyűjtés módozatainak megállapításával a gyűjtő bizottság bízott meg.

Az egyesület ügyei iránt meleg érdeklődésért s adományok gyűjtéseért Hirsch Magda úrnőnek jegyzőkönyvi köszönet fejeztetett ki.

A budapesti siketnéma-ifjak segély egyesületének kérvénye kiadatott a szakosztálynak.

A legutóbbi igazgató bizottsági gyűlés óta meghaltak: Schlesinger Józsefné, Fuchs Vilmos, Krausz Artur, kilépésüket bejelentették: Mattyasovszky Mór és Hajnal Győző. Új tagokul beléptek: Pállik Béla, Hirsch Jakab alapító; Rimaszombat város, gömörmezei nép és iparbank, Baditz Ottó, Leimetzter Lajos, Dely Gyula, Adler Simon, Mihálik Lajos, ifj. Majtényi József (Esztergom) Pannonia nyomda, Daláry Sándor, Viatora Istvánné rendes tagul.

A tagok száma 825.

A hülyék ügyével foglalkozó szakosztály január 22-én tartotta meg első ülését Kléh István és Hollán Ernőné elnöklete alatt.

A szakosztály kiegészítése iránt történt gondoskodás után behatóan foglalkozott a szakosztály a létesítendő hülyék menháza ügyével. Az egyesület anyagi helyzetének mérlegelése után, arra az elhatározásra jutott az elnökség, hogy legczélsebbnek látszik a tanulásra képtelen hülyék elhelyezéséről és foglalkoztatásáról gondoskodni. Ebben az irányban a belügyi és vallás és közoktatásügyi ministeriumnál, továbbá a székes fővárosnál nyújtott be kérvényt. A székes főváros a segélyezést kilátásba helyezte, mihelyt az intézet megnyílt, a belügyministerium pedig az 1898. évre 2000 frtot vett be a költségvetésbe a következő indokolással:

„Az egyesület célja első sorban, hogy a hazánkban élő, tanköteles korban levő siketnémák, vakok és hülyék nevelésének, oktatásának és munkás egyénekké való kiképeztetésének előmozdítása, másod sorban hasonló célú egyesületeknek létesítése, illetve az ez irányban való kezdeményezés, végül a segélyre szorult siketnémáknak, vakoknak és hülyéknek megfelelő támogatásban való részesítése.

Az országban igen nagy ama szerencsétlenek száma, kiknek támogatását a fent említett egyesület feladatául kitűzte, miután csak 8 intézet áll rendelkezésre a vakok és siketnémák s 2 a hülyék befogadására. A családokban eltűrt és sok esetben a községben gúny tárgyul szolgáló ezen szerencsétle-

nek számára nincsen elegendő hely az intézetekben.

Alig telik el nap, hogy ne érkeznek kérés a család vagy, a község részéről ily szerencsétlenek elhelyezése végett. A kérések nagyobb része azonban sikertelen, mert nincs mód az elhelyezésre.

A belügyi kormány humanizmusból és közerkölcsiségi tekintetéből kötelességének tartja, hogy az egyesület fennállása és működésének biztosításához a költségvetésbe felvett összeggel hozzá járuljon.

Ily módon az intézmény létesítéséhez reményt lehetővé tenni s a további teendőkről kellett gondoskodni. Az intézet elhelyezését illetőleg a földművelésügyi ministeriumnál kértünk 10 hold területet a budaeörsi kamara erdőből, mérsékelt árért. Az erre vonatkozó kérvényt Hollán Ernőné vezetése alatt küldöttség adta át, melynek tagjai voltak Hampel Józsefné és Scherer István. A küldöttség azon biztatást nyerte, hogy ha Budaeörsön nem is, a székes főváros közelében esetleg másutt kaphatunk alkalmas területet.

A szakosztály az eddig történeteket tudomásul veszi és megállapítja azon alapelveket, melyek szerint ezen „menházat“ szervezni kívánja és az ily értelemben kidolgozandó alapszabályok elkészítésére Klimes Gyula és Scherer István tagokat kéri fel. Némely kisebb tárgy intéztetett még el, mely után a gyűlés bezáratott.

Egyesületünk titkári hivatala (Budapest VIII. Sándor-utca 38. sz.) készséggel szolgál felvilágosítással akár levélben, akár személyesen, minden a siketnémák, vakok és hülyék ügyére vonatkozó dologban.

Egyesületünk pénztárnoka Dr. Szabó József ügyvéd úr (Budapest VII. Erzsébet-körút I. sz.) A tagsági díjakat és adományokat az ő czímére kérjük küldeni.

Nyugtázás. Egyesületünk tagjai közül 1898. január 25-ig tagsági díjaikat megfizették és pedig:

Alapító tagsági díjakat: özv. Herich Károlyné 25 frt, Lustig Emma (1896—97) 10 frt, Willinger Ferencz (1897) 5 frt, Barkassy Géza (1897) 15 frt, Hirsch Jakab 25 frt, Corvin Mátyás páholy 15 frt, Deutsch Károlyné 5 frt, Arnstein Henrik 5 frt, Hampel Józsefné 5 frt, Neuschlosz Marcell

5 frt, dr. Bruck Jakab 5 frt, Rieger György 5 frt, Neuschlosz Ödön 5 frt, Wunsch Róbert 5 frt, Arnstein Henrik 5 frt, dr. Fekete Ignác 5 frt, Mai Manó 5 frt, Hacker Bertalan 5 frt, Ney Lipót 5 frt, Rózsa Zsigmond 5 frt, Schwarcz Lajos 5 frt, Vogel Gyula 5 frt, Scheible Armand 5 frt, Hikisch Lajos 5 frt, dr. Basch Gyula 5 frt, Fluss Józsefné 5 frt, Stern Gusztáv 5 frt, gróf Pálffy Daun Lipótné 5 frt, Gröschl Imre 5 frt, Hass Fülöp és fiai 5 frt, Villányi Alajos 5 frt, Simon Jakab 5 frt, dr. Szenes Zsigmond 5 frt, Neer Ferencz 5 frt, Homolka György 5 frt, Pivár Ignác 5 frt, György Aladár 5 frt, dr. Jankovics János 5 frt, Leleszi Kovács Kálmánné 5 frt, Holtzspach A. fiai 5 frt, Deutsch Károlyné 5 frt, Sváb Károly 5 frt, Blum Etelka 5 frt, Illés Károly 5 frt.

Pártoló tagsági díjakat: Kecskemét város (1894 és 96) 10 frt, Panesova város (1897) 5 frt, dr. Kovácsy Sándor 5 frt, dr. Mandello Károly 5 frt, Linzer Béla 5 frt, dr. Szmrecsányi Miklós 5 frt, dr. Justus Jakab 5 frt, dr. Kovácsi Sándor 5 frt, özv. Bischitz Salamonné 5 frt, Bischitz Salamon és fia 5 frt.

Rendes tagsági díjakat: 1898. évre Berinza János, Nyulászi Béla, Krausz Simon, Fleischer Antal.

1895. évre Berinza János, Nyulászi Béla, Guttmann Miksa, Fleischer Antal, Krausz Simon, gróf Csáky Albinné.

1896. Öröm község, Grünwald Adolf, Berinza János, Nyulászi Béla, Schweitzer Frigyes, Adler Dávid, dr. Schiller Henrik, Frim Jakab, dr. Balásy Antal, Szentí Bálint, dr. Csobolh Simon, Rakovszky Antal, Guttmann Miksa, dr. Katona Lajos, Szirmay Antal, Scholz Gusztáv, Gonda József, Benitzky Mihály, gróf Csáky Albinné, Gröber Lajos, Herzmann Bertalané Szimon Istvánné, Bichler Ignác, Orbános Győző, Steinhübel Antal, Tomasek Edit, Lubich Etel.

1897. évre: Grünwald Adolf, Szabó Gyula, Nyulászi Béla, dr. Österreicher Samu, Dobos László, Gerster Béla, Strasser Béla, Knoblauch Sándor, Kitséer Samu, Ruppert Vilmos, Bürgermeister Ferencz, Hottelmann Ágost, dr. Kelemen Gyula, Strasser Adolf, Strasser Adolfné, dr. Temesváry Rezső, Singer és Wolfner, Lakatos Miklós, Tompa Antal, Wellisch Hugó, Fischer Győző, Auer Róbert, dr. Mandello Gyula, Wilcsek Gusztáv, Mautner Adolf, Scherer Istvánné, dr. Weinberger Jakab, dr. Gerő Lajos, dr. Bleyer Vilmos, dr. Gruber Ármin, Weisz Vilmos, dr. Murányi Elemér, Auer Béla, Joel Lippmann Fülöp, dr. Bachruch Gyula, Dirnfeld Adolf, Neményi Miksa, Guttmann Lajos, Weisz Nándor, Braun Ignác, Quittner Zsigmond, Waldner Ágoston, Feitscher Mór, Szokolovits József, Scherer István, Breuer Henrik, dr. Rigócz Kálmán, Grum Ferencz, dr. Bosányi Iván, Vuk Gyula, Mandello Minna, Kanitz Ignác, Fürst Jakab, Latzko és Popper, Brust Dávid, Auer Dávid, Goldberger Sámuel és fiai, Munk Mór és társa,

dr. Radó Antalné, dr. Hirschfeld Antal, März és Singer, Stern Jenő, Ransburg Mark, Stern Izidor, Ráth Péter, Irsai Ignác, dr. Politzer Gusztáv, Hoffmann Mór, Eckbauer Andor, Lónyay Gabriella, dr. Fülöp Károlyné, dr. Székely Ferencz Schmidt Károly, Kozma István, dr. Harsányi Gáspár, Szeffert Ede, Geitner és Rausch, Tóth Mihály, Filó János, Rózsavölgyi és társa, Grünberger Lipót, Grünhut Miksáné, Grünhut Irén, dr. Grünhut Józsefné, Schwarcz Camilla, dr. Török Gyuláné, Grünberger Mártonné, Schlesinger Henrikné, Katzborg Fülöp, Druker Mór, ifj. Schlesinger Jakabné, dr. Bató Henrik, dr. Bató Henrikné, Detsinyi Károly, dr. Feleki Béláné, dr. Grosz Gyula, König Albert, Ehrenstein Mór, Fridmann O. József, Heller Gyula, Weninger Vincze, dr. Davida Miklós, id. Nérey Dezső, Kullmann Lajos, Nagy János, Dunkl Norbertné, Abeles Berta, dr. Karácsonyi Lipót, Müller Hugó, Müller Ilona, Vajdasy Gusztáv, Borbély Vidor, dr. Szilárd Ferencz, Vajda Károly, Rózsavölgyi Antal, dr. Tatár János, Fried József, Hajnal Győző, Steiner Árminné, dr. Schwarcz Gyula, Beksich Gusztávné, Kniel Antal, Müller Lajos, dr. Szalay Sándor, Némethy Béla, Gröber Lajos, Umrath és társa, Herzmann Bertalanné, Szimon Istvánné, Bichler Ignác, Kohn József, Orbános Győző, Steinhübel Antal, Tomasek Edit, Lubich Etel, Pertik Béla, Geszler József, Merényi József, Merényi Richard.

Budapest, 1898. január hó 28-án.

Dr. Szabó József
pénztárnok.

Egyesületünk céljaira f. évi január hó 25-ig a következő *adományok* folytak be.

Az osztrák magyar banktól 20 frt, az angol osztrák banktól 10 frt, nagy körösi takarékpénztár 2 frt, Hungária műtrágya és kénsav gyártól 10 frt.

Fogadják a nemesszívű adakozók ez uton is egyesületünk halás köszönetét.

Karácsonyfa ünnepély. Az ez évi karácsonyfa ünnepélyt december hó 22-én tartotta meg egyesületünk. A jóltevők adományaiból gazdag karácsonyfát állítottunk fel, ellátva szegény növendékeinket ruhával, játékszerrel stb. Az ünnepélyen özv. Herich Károlyné úrnő szakosztályi elnök vett részt egyesületünk képviselőjében s részt vettek a szülők s néhány érdeklődő. Egyik leánynövendék imája után Scherer István tartott a növendékek nevében beszédet, megköszönvén a szakosztály elnökének özv. Herich Károlyné úrnőnek buzgó fáradozásait s megköszönvén az adományozóknak a nyújtott ajándékokat. Azután az ajándékok szétosztására került a sor.

Böven kijutott minden gyermeknek az édességből s ajándék tárgyakból s a boldogságtól sugárzó szemeik tanúságai voltak a benső örömnék és meglelégedésnek, mely mindnyájukat eltölté.

Egyesületünk karácsonyfájára Elnök úr Ö Nagyméltósága 25 frtot küldött özv. Herich Károlyné úrnőhöz, a siketnémák ügyével foglalkozó szakosztály elnökéhez a következő sorok kíséretében :

Méltóságos Asszonyom !

Isten kegyelme megegedte, hogy házasságunk megkötése óta huszonöt évet tölthessek nóm és gyermekeim szeretetétől és jóságától környezve.

Engedje meg Méltóságod, hogy ez alkalomból a siketnémák asylumának karácsonyfájára 25 frtot mellékeljek.

Kérem, hogy az irás szavai szerint, ne az adomány csekélységét, hanem a jóakaratot mérlegelni s a csekély adományt kegyesen elfogadva, azt rendeltetési helyére juttatni méltóztassék.

Magamat nagyrabecsült szives jóakarátába ajánlva, maradtam

tisztelő hive

Rakovszky István.

Adományok a karácsonyfára. A mult számunkban kimutatott adományokon kívül kaptuk még a következő pénzbeli és természetbeni adományokat.

Természetbeni adományok: Viktória gőzmalom 1 zsák rozs liszt, Konkordia gőzmalom 1 zsák 4-es liszt, Erzsébet gőzmalom 1 zsák 5-ös liszt, Haggenmacher Henrik 50 kgr. 2-es liszt, Pesti Hengermalom 1 zsák 1-es liszt, Topits József és fia 10 kgr. macaroni 5 kgr. tarhonya 5 kgr. tészta, Magyar cukoripar részvény-társaság 25 kgr. kockacukor, Quentzer testvérek 6 drb. kalap, Wégh Elek nyakkendők, Nemlaha Gyuláné (Kassa) 6 pár érmelegítő, Schneider József 4 alsónadrág, 4 pár harisnya, 4 trico-ing, Kolarits József 1 vég ruhaszövet, Ismeretlen 4 pár nyári cipő, 2 sapka, Müller J. L. 1 csomag (100 drb.) mosdó szappan, Édeskuty Jenő 5 kgr. dió, 5 kgr. szilva, 2 doboz tea-sütemény, Rechnitz H. M. 1 zsák szilva, 1 zsák dió, Hajduska A. és társa narancs és füge, Gerbeaud Henrik 1 doboz cukorka, Rigler József Ede papírnemű és írószközök, Schuler József papírnemű és írószközök, Seefehlner József papírnemű és írószközök, Toldy Lajos képeskönyvek és ifjusági iratok, Lampel Róbert képeskönyvek és ifjusági iratok, Franklin társulat képeskönyvek és ifjusági iratok, Singer és Wolfner képeskönyvek és ifjusági iratok, Sziklai Sándor játékszerek, Fodor Kálmán papír dobozok.

Pénzbeli adományok: Rakovszky István elnök úr Ö Nagyméltósága házassága 25 éves évfordulója alkalmából 25

frt, özv. Saxlehner Andrásné úrnő 5 frt, a VI. ker. külső-váczi-úti közs. elemi isk. tantesülete 4 frt 30 kr., (Ebner Károly 10 kr, Scherzer Károlyné 20 kr, Marossy Árpádné 50 kr, Deszátt B. Amália 10 kr, Hajnal Ilona 10 kr, Szervanszky Irén 20 kr, Thezarovits 10 kr, Lipinszky Irma 10 kr, Szlemenitsné 11 kr, Petrus Emma 10 kr, Boár Béláné 13 kr, Szervey György 20 kr, Soha Árpád 10 kr, Révhegyi Iván 10 kr, X. Y. Z. 50 kr, Husztolec József 10 kr, Róth Lajos 20 kr, Alkér Hermina 50 kr, Ring István 10 kr, Kardos E. 10 kr, Hermann G. 10 kr, Gyisták Endre 10 kr, Walder Adolf 10 kr, N. N. 10 kr, Szlemenits 10 kr, Schnöller Imre 10 kr.) Bessenyei Géza 2 frt, Humboldt 5 frt, Goszleth István 3 frt, Deák Ferencz páholy 3 frt, Aczélhang férfi dalegylet 3 frt, Nemlaha Gyuláné 1 frt, Neruda Nándor 2 frt, Müller Mórné úrnő gyűjtése 24 frt. (Müller Mórné 3 frt, Umrath és társa 2 frt, Freiszleder Nándorné 2 frt, Szimon István 2 frt, Monaszterly és Kuzmik 2 frt, Ladstätter P. L. és S. 2 frt, Haris Zeilinger és társa 2 frt, Márton 2 frt, Sárkány Pál 1 frt, Calderoni és társa 2 frt, Breslmayer Kálmán 1 frt, Schottola Ernő 1 frt, Haas és Czizek 1 frt, Hagn Károly 1 frt.) Eintracht egyesület 10 frt, Mechwart A. 5 frt, Böhm József úr gyűjtése 9 frt 50 kr. (Böhm József 1 frt, Schreyer József 50 kr, Wack Keresztély 50 kr, Kincz Ferencz 50 kr, Mann 50 kr, Wichmann Ede 50 kr, dr. Karácsony 50 kr, Vajda Ernő 50 kr, Weisz 50 kr, Breutner 50 kr, Hoisty 50 kr, Mai Manó 50 kr, Ney 50 kr, Hirschfeld Mór 50 kr, Kopstein 50 kr, Bunt 50 kr, Erneror 50 kr, Wolf 50 kr.) özv. Herich Károlyné 5 frt, özv. Fuchs Rudolfné 2 frt, Kubik Irén 1 frt, Biber Károly 1 frt 50 kr. Mandlik A. 2 frt, Hungária páholy 5 frt, Alpár Ignác 5 frt. Hollán Ernőné gyűjtése 21 frt, (Szily Kálmánné 1 frt, Hollán Ernőné 2 frt, Gicz Béla altábornagy 2 frt, Szily Dezsőné 2 frt, Bottlik Lajosné 1 frt, Mészáros Károlyné 2 frt, Fehérpataky Lászlóné 1 frt, Békássy Imréné 1 frt, Szokolay Kornélné gyűjtése 5 frt, Zubek József 1 frt, Zubek Antal 1 frt, Békássy Elemérné 1 frt, Matuska Péterné 1 frt.) Szokolovits József 2 frt, özv. Saxlehner Andrásné 10 frt, dr. Székely Ferencz 5 frt, Apáthy Fodor Gizella 50 kr, Vogel Gyula 3 frt.

Fogadják a nemesszivü adakozók ez uton is az egyesület hálás köszönetét.

Az elnökség.

Siketnémák bálja

1898. január 29-én.

A szerény Wassermann-féle helyiség után a VI. kerületi kaszinó, a szűkebb kör után, melynek tagjai csak siketnémák voltak, a nagy nyilvánosság. És senki sem veszített vele.

Azok a kik rendezik, csak életre valóságukat igazolják be, az érdeklődők pedig nem tagadhatják meg, sokonszenvüket tőlük és nem bánják meg, hogy felkeresik a zajtalanok tánczvigalmát.

Az a zsi bongás, a mely más alkalommal méhkashoz teszi hasonlatossá a kaszinó termét, nem volt hallható, a fülnek szokatlan volt ez a csoszogás és kézcsattogásból álló zaj, melyet ritkán tarkított egy egy hangosabb szó, a szem azonban semmi szokatlant sem látott. Csinosan és izléssel öltözött nők, frakkos férfiak. A szokott báli kép. A szemet igen könnyen meglehetett csalni, a könnyed fordulatok nem árulák el, hogy a zene teljesen felesleges volna nekik, nem tűnt fel, hogy a tánczoló párok közül melyik a siketnéma, melyik a halló. Mert hallók és siketnémák vegyesen voltak együtt. Az érdeklődők, a családtagok, az ismerősök eljöttek, vonzotta őket a mult évek sikere s az tudat, hogy kedélyesen mulathatnak.

Kedélyes volt ez a tánczvigalom is. A siketnéma nem állhatja meg, hogy humort ne vegyítsen a táncz egyformaságába s ha már ez évről elmaradt a szokásos színelőadás legalább a szünóra unalmát üzték el a *kétfejú asszony* nyal. Sohr és Breisach urak mulattatták és neveltették meg a nézőket ezzel a bohózzattal, a mit mindaketten az ő megszokott ügyességükkel adtak elő.

Bohó cottillon figurák még inkább emelték a jókedvet s igazán a reggel vetett véget a tánczmulatságnak.

A bálon kezét fogtak az összes siketnémák s együttes működésük szép sikert eredményezett. Lehet, hogy az anyagi siker kevesebb lesz, mint a multban néhányszor, de az erkölcsi siker semmivel sem maradt a mult éviéknél hátrább.

De akkor lenne az eredmény a legnagyobb, ha a most apróbb részekre szakadt, de a bál érdekében tömörült egyletek erőteljes egyet képeznének s egyesült erővel segítenék céljaik megvalósításában egymást.

De ez nem a tudositás keretébe vág. A bálról csak jót és szépet mondhatunk. A tánczrendek az izlés finomságát dicsérik, míg a mulatság zavartalansága a rendezők ügyességére vall.

A siketnéma Hymen rovata pedig valószínűleg ismét megszorodik, talán nem is egygyel. Találják meg a boldogságot, a kik ezt a házas életben keresik.

A legújabb találmány.

A sok hallócső mellett, melyet a siketek és siketnémák számára feltaláltak és feltalálnak, ismét egy újabb találmány, a mely mert nem a fülre támaszkodik, talán sokkal értékesebb lesz az előbbieknél.

A találmánynak tonográf a neve, föltalálója Curtes H. amerikai fizikus, aki az eszmét hozzá egy régi és mindenki előtt, aki valaha fizikát tanult, vagy fizikai laboratóriumban megfordult, jól ismert jelenségből merítette. Nevén kell csak említenem a Chladni-féle akusztikai alakokat és mindenki tisztában lesz, hogy miről van szó. Valamely fémlemez behintünk finom homokkal, a lemezt vonóval, vagy más módon hangzásba hozzuk és a homokszemek sajátságos alakokká csoportosulnak. Az alakok a hangzó lemezen a csomóhelyeket mutatják, melyeken a lemez nem végez haránt, vagy keresztrezgést, valamint azt, hogy a csomóhelyek két oldalán a lemez ellenkező irányban mozog. Jól tudták, hogy a Chladni-féle alakok a lemez hangjával szoros kapcsolatban vannak, de eddig semmiféle gyakorlati célra nem alkalmazták, eljátszottak vele a fizikai laboratóriumokban. Most azután előáll a megnevezett amerikai fizikus, kigondol egy elég egyszerű készüléket, melyben az akusztikai alakokat úgy állítja elő, hogy azok az ember énekének, az énekhangoknak jellemző képeivé alakulnak. Más szóval, előállít benne, helyesebben rajta olyan figurákat, melyek egy bizonyos hangra állandóan jellemzők. Bárkinek, aki énekel, énekelni tanul, azok mintául szolgálhatnak arra nézve, hogy milyen alakot kell neki mintegy kiénekelni, ha az illető kottát az ő tökéletességében akarja énekben reprodukálni. A hang, az ének tehát grafikai alakban válik szemlélhetővé, ami a hang, a hallás kiképzésében, gyakorlásában megbecsülhetetlen, amennyiben szemmel ellenőrizhető az, amit a fül talán nem egészen megbízhatóan érez, illetőleg az éneklővel vagy annak mesterével éreztet.

A készülék, a tonográf, pipaforma széles fémcső, melynek szélesebb (13—14 centiméter átmérőjű) végén vörös színű kaucsuklemez van kifeszítve. A tökéletesen egyforma vékonyágú és gondosan kifeszített kaucsuklemez kitűnő alap akusztikai alakok létrehozására, ha a cső másik végén a készülékbe énekelnek. A legfőbb a kaucsuklemeznek egyenletes kifeszítése, ami kerek alakú himző-rámához hasonló fémrámában történik, mely aztán reákerül a tonográf végére. Annak ellenőrzésére, hogy a kaucsuklemez a célnak megfelelően feszül-e koncentrikus köröket alakítanak rajta, ezeknek elliptikus, vagy másféle eltorzulásai rögtönösen arról tájékoztatnak, hogy van-e még a kaucsuklemezen igazítani való, avagy már megkezdődhetik-e a tonográfba való beéneklés. Az akusztikai alakok képzésére, mint hintópor finom smirgelpornak és jól megszáritott konyhasónak keveréke szolgál. A kaucsuklemez közepére hintünk e keverékből, vagy egy huszfilléres nagyságút és valamely kitűnő énekessel énekeltetünk valamely kottát a tonográfba. A por rögtönösen valamely szabályos, geometrikus figurává rendezkedik, olyan figurává, mely a legpontosabban jellemző

azokra a hangokra nézve, melyek a kottában foglaltatnak. Ismételten bebizonyosodott, hogy a tonográf kaucsuklemezen mindenkor egy s ugyanazon alak képződik, ha ugyanazokat a hangokat éneкли belé egyforma tisztaságban, akár egyazon egyén akár pedig más más énekes, vagy énekesnő; vagyis a kaucsuklemezen támadó akusztikai alak mindig a megfelelő hang magasságának és tisztaságának megfelelő egyenértékese. Amellett azonban, hogy az alak egyazon hangra nézve állandó, a készülék lehetségessé teszi az éneknek, a hangnak valóságos elemzését, aszerint, hogy az illető alakot majd erősebb, majd gyöngébb vonalak alkotják. Határozottan meg lehet az alakokon különböztetni, vajjon egyazon kottáról egyazon hangmagasságban meg tisztaságban operaénekes, énekesnő, avagy másféle iskolázottságú énekelt a tonográfba.

De hát hol marad tulajdonképen az éneknek, a hangnak fotografálása, amelyből e közlemény kiindult, kérdezheti méltán az olvasó? A felelet az előadottakból könnyen adódik. Egyéb sem kell mint a piros kaucsuklemezen előállított akusztikai alakot lefotografálni és mindenkorra megőrizhető fotografiában bírjuk bárkinek egy bizonyos énekét, hanganyagát. A fotografiára reá kell, jegyezni, hogy mely éneknek, mely kottának az a megfelelő akusztikai alakja és ha ugyanolyan alakot vagyunk képesek a tonográfba kiénekelni, tudjuk, hogy jól, a kottának a hangnak megfelelően énekelünk. Természetes, hogy kiváló, hires énekesekkel, énekesnőkkel énekeltetnek bizonyos énekeket a tonográfba, az akusztikai alakokat lefotografálják és azokat minta gyanánt árulják. Bárki biztos vezetőként, elérendő czélként használhatja föl azokat. Mennél inkább megközelíti valaki a tonográfba történt éneklése közben valamely mesternek előtte fotografiába levő akusztikai alakjait, annál nyugodtabb lehet a tekintetben, hogy halad, avagy ha sehogyan sem férközik hozzájuk, még idejekorán hagyhat föl éneklési erőlködéseivel.

A tanulmány egyelőre az éneklés terén nyújt segítséget a tanulóknak. Innen már csak egy lépés van hátra, hogy az annyira érzékennyé tétessék, hogy ne csak az éneklőhangok, hanem a beszédhangok, illetőleg magánhangzók alakjait is mutassa. S ha erre alkalmas lesz, úgy benne a siketnémák jelentékenyen hasznosabb segédeszközt kapnak, mint a hallócsővekben, a mik bizony-bizony eddig nem valami fényes eredményeket mutatnak fel. A siketnéma *szeme* mindenkor megbízhatóbb lesz, mint a *füle*, bárha azt hiszik, hogy a rezgés *megérzése* pótolhatja is a hallást. A találmány további sorsára nézve igen kíváncsiak vagyunk.

Külföldi szemle.

A **Nieder-Marsbergi** hülyék-intézetében, a mely intézet 16 éve áll fenn, a múlt évben 311 volt a ápoltak száma 194 fiu és 117 leány. A legfiatalabb 4 éves, a legidősebb 48 éves volt. Az ápoló és tanszemélyzet összesen 73 tagot számlált. Az intézetben műhelyek is vannak és pedig szabó, asztalos, cipész, kertész, mázoló, lakatos. A leányokat varrónő tanítja a kézi munkára. A személyzetből (ápoló és tanító) az irgalmasrend nővérei 48-an voltak. Az intézet élén pap áll.

A **Neu-Erkerodei** hülyék-intézete Braunschweig herczegségben 1896-ban 265 hülyét ápol. A herczegség 1894-ben a nem épérzékűek tankötelezettségét mondta ki s ennél fogva ezen intézet még bővülni fog, a mennyiben mintegy 120 új növendéket fognak benne elhelyezni.

Ausztriában új intézet nyílt meg Grinzingben Bécs mellett. A intézet magánjellegű s gyenge tehetségű s ideges gyermekek számára rendeztetett be.

A **Marienburgi** hülyék-intézete Württembergben 50 éves jubileumát ünnepelte meg szeptemben. Az intézet tágas zárdában van elhelyezve s gazdálkodást üz. Kicsiny magból fává növekedett s ma már 150 szerencsétlen pihen árnyékában.

Továbbképző siketnémák számára. Reuschert W. Strassburgban 1 esetleg 2 évfolyamra terjedő továbbképző iskolát létesített, melynek czélja az intézetben tanult ismeretek megszilárdítása s a gyakorlati életben való értékesítése. Heti 8 órában, mely mindig 8 este órakor kezdődik, nyelvtan fogalmazás, alkotmánytan, számtan és földrajz képezik az oktatás anyagát.

Szerbiában 4692 siketnéma él. Két intézet van számukra, mind a kettő a legújabb időben létesült, egyik Pozarevazban, a másik Belgrádban.

Az életmentő kutya. Altonában történt, hogy egy siketnéma szivarkésztő, kevéssel lefekvése után arra ébredt fel, hogy kutya huzgálja paplanát, s rángatja ingűjját. Felébredve látja, hogy a szoba tele sűrű füsttel s a szőnyeg ég. Valószínűleg vigyázatlanul eldobott gyufától gyuladt meg. A hüállat nélkül a szerencsétlen könnyen megfulladhatott volna.

Vegyesek.

Köszönet nyilvánítás. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minster úr köszönetét nyilvánította Somsich Adolf grófnak azon alkalomból, hogy a siketnémák kaposvári iskolájának 200 frtot adományozott; továbbá Biedermann Ottó földbirtokosnak a kaposvári siketnéma-iskola szegénysorsú tanulói részére tett 500 frtos s Biedermann Rezső nagybirtokosnak 100 frtos adományáért.

Az orr mint vagyonszerző. Az is ritkaság, hogy valakinek az orra legyen annyira kifejlődve, hogy vele fontos felfedezéseket tehessen, olyanokat, a melyek hasznot hajtók. Ilyen esetről tudositanak az amerikai lapok. A hős egy siketnéma, a ki azzal a rendkívüli képességgel bír, hogy 100 méter távolságról képes felismerni a szaglása segítségével nemcsak azt, hogy ember közeledik, hanem még azt is, hogy a közelgő az erős, vagy a gyengéd nemhez tartozik-e. Sőt még a szaglása akkor sem hagyja cserben, ha azt kell megállapítania, hogy északamerikai, vagy délamerikai egye-e ez? vagy pedig a continensről származott át. Az élelmes amerikai nem elégszik meg azzal, hogy ilyen akadémikus felfedezéseket tegyen, hanem gondoskodik arról is, hogy néha napján kellemes illatot nyújtson szagló szervének. Az illatszer azonban Amerikában sem olcsó s megszerzéséhez pénz kell, a mi szegény embernek kevés szokott lenni. A jó szaglásra azonban részvénytársaságot lehet alapítani, különösen, ha az orr a petroleum szagát is megérzi, még akkor midőn az a föld alatt 150—200 méternyire elrejtve van. Nos, a mi orremberünk ezt is érzi s erre alapította életpályáját, s hogy nem rossz pályát választott, bizonyítja az, hogy eddig mintegy 500,000 dollárt keresett, a minek fejében nem kevesebb, mint 40 új petroleum forrást fedezett fel. A részvény-társaságok jól fizetnek s bár a sok forrás a petroleum ár hanyatlását vonja is maga után, a mi siketnémánk napi keresete minden esetre meghaladja a szegény európai sorstársakét, a kik a művészi és ipari foglalkozás mellett bizony ritkán szereznek annyit, hogy szagló érzékük számára illatszereket vásárolhassanak. Az egészben csak az a gyanús, hogy a mi siketnémánk, a kit bátran nevezhetünk orrembernek, Amerikában él, még pedig Virginia államban s bár neve Morsmann John, nem egészen bizonyos, hogy ily nevű egyén feltalálható-e, ha a hosszú utat meg is tenné érte valamelyik galicziai petroleumforrás vezérigazgatója.

A megszorult, de koldulni szégyenlő vakok számára befolyt s az ebből eszközölt segélyek kimutatása. a) Befolyt adományok: „Adria bizt. társ.“ m. orsz. osztálya 15 frt, Babos Kálmán tábornok 10 frt, Beliczay Béla egy nagy csomag mézeskalácsot az intézet karácsonyfájára, Berczik Árpád 10 frt, Bloch Róbert 15 frt, „Budapesti Napló“ 50 kr., Farkas és Faragó 1 frt, Fischer Laura 2 frt, Gervay Anna 1 frt, Glasz József 3 drb téli ing és 4 üveg befőtt, Dr. Goldzieher Vilmos 5 frt, Habran István 20 frt, „Haladás“ asztaltársaság 6 frt, Königes Róza 10 frt és egy értékes fiú-télikabát, Kulcsár János 1 frt, Lichtenegger József 2 frt, br. Liptay Béla 5 frt, Loser Orsolya 100 frt, M. J. 25 frt, Maletits T. 1 frt, Mándlik A. 2 frt, M. N. 2 frt, N. N. 2 frt. N. N. 1 frt 38 kr., N. N. 1 frt 30 kr., N. Ni 50 kr., N. N. 50 kr., Tischgesellschaft „zum Mohren“ beim „Blumenstöckl“ 20 frt, Schwartz Nagyikindán 5 frt, Schwarz Jakab 5 frt, Soós Váczi-körút 49. sz. 1 frt, V. P. 2 frt, Zsinkó István 5 frt. Összesen 274 frt, egy télikabát, három téli-ing és négy üveg befőtt.

Nem mulaszthatom el e kínálkozó alkalommal felemlíteni ama kedveskedéseket, melyekkel néhány különösen nemesszívű pártfogónk magát intézetünket halmozza és halmozta el. Ilyenek: hogy a bpesti jótékony nőegylet évi 100 frttal már 50 éven túl farsangi uzsonnákat adat növendékeinknek; továbbá, hogy id. br. Wodianer Albertné ő msga szintén évtizedek óta összes növendékeinknek minden karácsonykor és husvétkor egy-egy kocsira való kalácsot, gyümölcsöt és piros tojást küld; nemkülönben Szalay Péter miniszteri tanácsos úr ő msga szintén évente egy-egy lucullusi uzsonnával örvendezteti meg növendékeinket. Ezen állandó pártfogóinkon kívül a lefolyt tanévben adtak még: domonyi Brüll Miksáné ő nsga február 7-én tartandó uzsonnára 20 frtot; Feld Vilmos kegyesr. tanár szintén uzsonnára 15 frtot; Dr. Óváry Ferencz orsz. képviselő úr ő nsága szőlőre 5 frtot.

Az itt felsorolt könyöradományokért ezennel hálás köszönetet mondani kötelességemnek tartom.

Pivár Ignác

kegyesrendi áldozópap, a vakok bpesti orsz. intézetének igazgatója.

Hirdetések.

Lapunk kiadóhivatalában
rendelhető meg:

„A siketnéma-oktatás és nevelés kézikönyve.”

Irta: *Scherer István.*

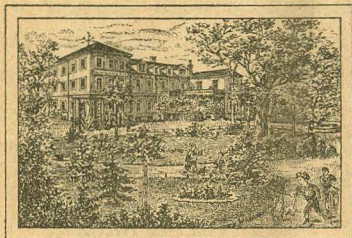
— Ára 3 korona. —

Nélkülözhetlen tanácsadó szülők és tanügy
barátok részére, valamint mindazoknak, a
kik a siketnémák tanításával foglalkozni
akarnak.

A mű jövedelmének fele része a „Testi és szellemi
fogyatkozásban szenvedőket gyámolító országos
egyesület” asylumának fenntartására fordíttatik.

Nevelő-intézet gyengeelméjűek számára.

DREZDA N. Opellstrasse 44.



Az intézet célja, hogy a szellemileg
elmaradottakat (fiukat és leányokat)
vallás-erkölcsös és a társadalomnak
hasznos tagjaivá képezze. Szeretettel-
jes és gondos ápolás és nevelés mellett
egyéni oktatást nyújt a polgáriskola
minden szakjában, különös gonddal
űzi a **kézügyességi oktatást** (kosár-
fonás, papírmunkák, asztalosság, fa-
faragás) s így a **mesterségekre készít
elő.** Épp úgy előkészít a **kertészségre**

is. Az intézetet kiváló orvosok és paedagogusok, valamint a növendékek
szülői is melegen ajánlják. — Közelebbi felvilágosítást az intézet igaz-
gatója **W. Schröter** nyújt.

Bichler I. könyvnyomdája, Budapest III.